

Beslut

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

2022-06-28
1 (6)
Dnr 2022:2556
Aktbilaga 20

Huvudman

Göteborgs kommun

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Sjumilaskolan F-9 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast **den 28 oktober 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister i tillsynsansvaret över elever. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Tillsynsansvaret för elever

- Se till att rektor vidtar nödvändiga åtgärder på generell nivå för att säkerställa att skolans tillsynsansvar över eleverna uppfylls. I detta ingår att säkerställa att tillsynsansvaret planeras och genomförs utifrån riskbedömningar som anpassas efter elevernas ålder, mognad och övriga omständigheter.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Sjumilaskolan F-9 i Göteborgs kommun gällande den händelse som inträffade den 2 mars 2022 där en elev föll från ett berg på skolans område och senare avled.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sjumilaskolan F-9 följt bestämmelserna om tillsynsansvaret gällande den aktuella eleven.

Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande samt komplettering från Göteborgs kommun. Skolinspektionen har också varit i kontakt med Arbetsmiljöverket och polisen gällande de utredningar av händelsen som pågår där.

Motivering till beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Tillsynsansvar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkomna uppgifter till Skolinspektionen framgår bland annat att en elev i årskurs 2 på Sjumilaskolan den 2 mars 2022 föll ner från ett berg på skolgården och skadade sig. Eleven fördes till sjukhus, där denne avled några dagar senare.

Göteborgs kommun har uppgett bland annat följande. Eleven var ute på lunchrast den 2 mars 2022 och skulle ha vistats på den delen av skolgården där det fanns rastvakter. Eleven gick ifrån den delen och skulle klättra uppför berget för att hämta något på berget. Eleven hann, enligt huvudmannen, klättra cirka 1,5 meter upp innan eleven föll ned på marken. En av rastvakterna hade uppsikt över eleverna i årskurs 2 som lekte på berget [skolgården ovanför berget, Skolinspektionens anm] men såg inte att eleven avvek. Några äldre elever såg när eleven föll och ropade på hjälp. Rastvakten uppmärksammade detta och hjälpte till att bära in eleven och hämta elevens mentor. Ambulans tillkallades och eleven togs med i ambulansen.

Under våren 2021 uppmärksammades att eleven hade vissa svårigheter och att eleven bland annat inte kom in från raster i tid och att eleven kunde lämna skolans område. Personal skulle därför ge eleven stöd under raster och följa eleven mellan olika verksamheter. Under hösten 2021 bedömdes att eleven inte längre hade behov av tillsyn vid övergångar.

Rastvakter var den aktuella dagen utplacerade enligt skolans rastvaktsschema. Elever i årskurs 2 var hänvisade till ett specifikt område på skolgården och där fanns det rastvakter. Olyckan skedde på en plats där det inte fanns rastvakter, eftersom det inte skulle vara elever på den platsen då. Rektorn hade innan olyckan skedde sett över bemanningen på rasterna och vidtagit åtgärder om tillsynen bedömts som bristande. Efter händelsen har skolan gått igenom rastvaktsschemat för samtliga stadier och utökat tiden och antalet rastvakter. Rastvakterna är stationerade på olika platser på skolgården. Efter händelsen har ett kravallstaket satts upp på marken nedanför berget, så att ingen ska kunna klättra upp på berget. Anmälan om tillbud och olyckor har skickats in till grundskoleförvaltningen i Göteborgs kommun och anmälan om allvarlig arbetsolycka har skickats in till Arbetsmiljöverket.

När skolgården skulle renoveras 2018 tog dåvarande rektor upp på ett flertal möten att man behöver se över platsen även om det inte är en lekplats där elever ska vistas. Skolledningen har inte kännedom om några incidenter på platsen och har inte heller tagit emot signaler om risker med den aktuella platsen.

Av Göteborgs kommuns interna utredning som färdigställdes i juni 2022 framgår följande. Förvaltningen bedömer att tillsynsansvaret uppfylldes vid den aktuella händelsen då rastvakter fanns på plats på det området som den aktuella elevens årskurs var hänvisad till. Det kan dock uppstå, som i det här fallet, att en elev avviker utan att en vuxen har möjlighet att se det. Vidare bedömer förvaltningen att skolledningen redan innan olyckan skedde hade sett över bemanningen på rasterna och vidtagit åtgärder vid signaler om bristande tillsyn. Åtgärder har vidtagits även efter händelsen för att ytterligare förbättra tillsynen.

Av kontakt med polismyndigheten framgår att det gällande den aktuella händelsen pågår en förundersökning hos polisen gällande eventuellt arbetsmiljöbrott. Av kontakt med Arbetsmiljöverket framgår att det även där pågår en utredning av den aktuella händelsen utifrån eventuella brister i arbetsmiljön.

Rättslig reglering

Föräldrars tillsynsansvar regleras i 6 kap föräldrabalken (1949:381). Av 6 kap. 2 § föräldrabalken framgår bl.a. att barnets vårdnadshavare svarar för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Av 7 kap. 22 § skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt.

Eftersom barn bosatta i Sverige har skolplikt övergår tillsynsansvaret till huvudmannen för verksamheten under den tid ett barn befinner sig i barnomsorgs-, förskoleklass- och skolverksamhet (se NJA 1984 s. 764, JO beslut dnr 4162-1991 och 3360-1994). Det är därmed huvudmannens uppgift att tillse barn och elever under den tid de vistas i verksamheten och att ha rutiner för vad som skall göras för att uppfylla denna skyldighet. Tillsynsansvaret innebär också att ansvarig lärare eller fritidspersonal måste se till att någon av skolans personal utövar viss uppsikt över eleven när denne inte är i klassrummet eller i fritidshemmets lokaler (prop. 2009/10:165 s. 682).

Tillsynsansvaret ändras precis som för vårdnadshavarna utefter barnets ålder, mognad och övriga omständigheter. Vilka åtgärder som krävs får också bedömas utifrån dessa faktorer.

Skolinspektionens bedömning

Det är väsentligt att skolan gör en professionell bedömning av tillsynsbehovet utifrån förhållandena vid varje enskilt tillfälle. Vilka åtgärder som krävs för att ha tillsyn över elever måste bedömas utifrån olika faktorer och omständigheter i det enskilda fallet. Sådana faktorer är till exempel elevernas ålder och mognad, riskfaktorer i den fysiska miljön, samt om det finns elever i behov av särskilt stöd. Det kan dock alltid uppstå situationer som skolan har svårt att förutspå eller som utspelas på platser som vid varje enskilt tillfälle inte kan övervakas.

Av utredningen i ärendet framgår att eleven vid det aktuella tillfället var ute på rast och att det fanns ett område avsatt för eleverna i elevens klass, som en rastvakt hade uppsikt över. Av huvudmannens utredning framgår att skolan kort innan händelsen hade sett över rastvaktsschemat utifrån signaler från personal och vårdnadshavare om svårigheter att säkerställa att det fanns tillräckligt många vuxna ute på rasterna. Skolinspektionen bedömer att det inte har framkommit annat än att den personal som hade tillsynsansvaret på den aktuella rasten följde det sedan tidigare beslutade rastvaktsschemat.

Som framgår ovan ändras tillsynsansvaret utefter elevens ålder, mognad och övriga omständigheter. Eventuella åtgärder behöver också bedömas utifrån dessa faktorer. Skolinspektionen kan konstatera att det rör det sig om en yngre elev där skolans tillsynsansvar generellt sett får anses vara större än för en äldre elev. Skolinspektionens utredning visar därtill att skolan sedan tidigare hade kännedom om elevens behov av utökat stöd i vissa situationer och att det fanns en historik av att eleven lämnade skolans område och inte kom in efter raster. Skolan vidtog åtgärder under vår- och höstterminen 2021, bland annat i form av en pedagog som fick i uppdrag att följa med eleven mellan fritidshemsverksamheten och klassrummet på morgonen och på eftermiddagen. Denna åtgärd togs bort i oktober 2021 och Göteborgs kommun har i ärendet inte anfört på vilka grunder en sådan förnyad riskbedömning gjordes. Även om skolan en kort tid innan händelsen bedömde att eleven inte längre var i behov av det utökade stödet vid övergångar visar utredningen att eleven vid det aktuella tillfället återigen lämnade det område som var angivet – i likhet med den riskbild som tidigare identifierats utifrån elevens agerande och stödbehov. Skolinspektionen kan således konstatera att den aktuella eleven, med hänsyn till mognad och stödbehov i övrigt, får anses ha varit i behov av mer tillsyn än sina jämnåriga klasskamrater. Skolinspektionen anser därmed att barnets ålder, mognad, tidigare agerande och stödbehov är faktorer som pekar på en skärpning av tillsynsansvaret.

Det framgår vidare att den plats som händelsen inträffade på, ett berg på skolgården, inte var en plats som elever skulle vara på. På ovensidan av berget fanns ett staket för att förhindra att elever ramlar ner från berget. På nedre delen av berget fanns vid det

aktuella tillfället inte något staket. Av Skolinspektionens utredning framkommer inte att det tidigare ska ha inträffat några incidenter på den aktuella platsen, även om det finns anteckningar och muntliga uppgifter om att platsen borde göras om eller ses över. Huvudmannen uppger också att berget inte är en del av lekmiljön och att det inte var tillåtet för elever att klättra på berget. Skolinspektionen kan dock konstatera att den aktuella platsen, oaktat att berget inte utgör lekmiljö enligt skolans eller huvudmannens bedömning, är en plats som har uppmärksammats som en riskfaktor. Det framgår exempelvis att elever återkommande påminns om att de inte får leka på berget och det omnämns i tidigare genomgångar av skolans fysiska miljö. Skolinspektionen anser därmed att det finns visst fog för att betrakta platsen, den del av berget som inte var avskärmat med staket, som en riskfaktor i den fysiska miljön på skolans område. Även denna omständighet är en faktor som pekar på en skärpning av tillsynsansvaret.

Skolinspektionen kan således konstatera att det rör sig om en yngre elev i lågstadiet som tidigare har varit rymningsbenägen och därmed bedömts vara i behov av utökad tillsyn. I oktober 2021 gjorde skolan en förnyad bedömning av elevens behov och tog därför bort den personal som haft ett särskilt tillsynsansvar över eleven under delar av skoldagen. Eleven har vid det aktuella tillfället kunnat lämna ett övervakat område, utan att rastvakterna upptäckt detta. Eleven har därefter kunnat klättra upp för ett berg på skolans område, vilket är en plats som skolan identifierat utgör en potentiell risk för eleverna. Olyckan har därefter inträffat. Skolinspektionen bedömer sammantaget att det utifrån elevens ålder och mognad samt risker i den fysiska skolmiljön har funnits ett förhöjt tillsynsansvar över den aktuella eleven. Det är Skolinspektionens sammantagna bedömning att skolan, och därmed huvudmannen, har brustit i tillsynsansvaret över den aktuella eleven vid händelsen den 2 mars 2022. I det aktuella fallet fick denna brist synnerligen allvarliga konsekvenser med en mycket tragisk utgång i och med att den elev som föll på skolgården senare avled av sina skador.

Av utredningen i ärendet framgår att huvudmannen och skolan efter händelsen har vidtagit åtgärder för att förebygga att något liknande inträffar igen. De åtgärder som har vidtagits har varit på generell nivå och omfattar bland annat följande. Ett tillfälligt staket har satts upp nedanför den aktuella platsen för att förhindra att elever klättrar upp på berget och en anmälan är gjord till lokalförvaltningen om att ytterligare åtgärder behöver vidtas på platsen. Skolan har gått igenom rastvaktsschemat och antalet rastvakter har utökats. Skolinspektionen konstaterar dock att huvudmannen har bedömt att det inte har funnits några brister i tillsynen över den aktuella eleven. Huvudmannen har följaktligen inte vidtagit några åtgärder kopplat till hur skolan ska anpassa tillsynsansvaret utifrån elevers individuella behov och mognad. Skolinspektionen bedömer att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillsynsansvaret över eleverna ska kunna säkerställas i framtiden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommun verksamhet vid Sjumilaskolan F-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillsynsansvaret över elever. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter ifråga om tillsynsansvar för elever och utifrån omständigheterna vidta åtgärder på generell nivå för att avhjälpa bristerna. Åtgärderna ska syfta till att säkerställa att elevers individuella behov och förutsättningar beaktas så att skolan och ytterst huvudmannen kan tillförsäkra att tillsynsansvaret uppfylls utifrån detta perspektiv.

I ärendets slutliga handläggning har regionstabsjurist Johan Kylanfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Michael Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Michael Hjalmarsson

X Anna Hultgren

Föredragande
Signerat av: Anna Hultgren